

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-
педагогічної роботи

_____ Василькова Н. І.

05 вересня 2018 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»**

Ступінь бакалавра

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література;

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 «Філологія»

035.01 українська мова та література

освітня програма Українська мова і література

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української літератури» для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» (Українська мова і література); галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 «Філологія» 035.01 українська мова і література.

Розробник: Романюк Л. М., доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент _____ (Романюк Л. М.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2018 року

Завідувач кафедри: _____ (Філатова О. С.)

«29» серпня 2018 року

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка 03 Гуманітарні науки	Нормативна
	Спеціальність 014 «Середня освіта» 035 «Філологія»	
	014.01 Середня освіта (Українська мова і література). 035.01 Українська мова та література	<i>Рік підготовки:</i>
		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: «Художньо-естетична парадигма розвитку української літератури 70-90-х рр.. XIX ст.»		<i>Семестр</i> III
Загальна кількість годин – 120		
		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 90	Ступінь бакалавра	12
		<i>Практичні</i>
		18
		<i>Самостійна робота</i>
		90
		Вид контролю: іспит

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 120 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 90 год. – самостійна робота (25%, 70%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: ознайомити студентів з основними тенденціями розвитку українського літературного процесу II половини XIX ст. (70-90 pp.), його кращими зразками періоду, акцентуючи на традиціях і новаторстві, відстежуючи загальнонаціональні тенденції розвитку літератури у зв'язках з іншими літературами; на конкретному матеріалі з'ясувати історичну змінюваність напрямів, жанрів і стилів, посилювати акцент щодо питань розвитку художньої свідомості, майстерності, зростання естетичного і морального потенціалу української класичної літератури, сприйняття її в контексті світової культури.

Завдання курсу: розкривати безперервність літературного процесу, сприяти усвідомленню літератури як певного національного та історичного типу художньої творчості, вдосконалювати вміння студентів аналізувати й зіставляти художні твори та явища всього жанро-видового спектру; забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією; формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, відведених на самостійне опрацювання; розвивати художній смак і творчу уяву студентів; сприяти виробленню у студентів власних поглядів на художні явища; а також критичного підходу до наукових праць тенденційного характеру.

Передумови для вивчення дисципліни: «Усна народна творчість», «Історія української літератури X – XVIII ст.», «Історія української літератури (нова)», «Історія України», «Теоретичні проблеми літературознавства».

Робоча програма навчальної дисципліни складається з 4-х кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства, знання найважливіших філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- розуміння місця літературознавства у системі сучасного гуманітарного знання, знання основ літературознавства для аналізу літературних явищ і процесів в українській літературі;
- володіння навичками самостійного аналізу своєрідностей художніх епох, напрямів, течій, видів і жанрів літератури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- *здатність до навчання;
- *здатність працювати самостійно, готовність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень;
- *здатність до аналізу і синтезу;
- *цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- *здатність застосовувати знання на практиці.

Фахові:

- *Знання основних етапів розвитку української літератури, стильових тенденцій літературної доби.
- *Знання жанрових особливостей літератури XI-XVIII ст; періодизації творчого шляху письменників; специфіки творчого методу й поетики творчих постатей.
- *Володіння навичками аналізу літературних творів у єдності змісту та форми.

- *Знання термінологічного апарату навчальної дисципліни.
 - *Уміння розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця.
 - *Знання закономірностей пошуків засобів художньої виразності, естетичних орієнтирів доби.
 - *Уміння встановлювати співвідношення загальних явищ літературного процесу зі специфікою окремих видів та жанрів.
 - *Уміння критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень методичної науки.
 - *Здатність виявляти риси взаємовпливу в українському та світовому літературно-мистецькому процесі.
 - *Здатність удосконалювати уявлення про оригінальну художню творчість та протилежні їй вияви, виявляти характерні ознаки запозичення, наслідування і моделі власного шляху письменників.
- Умі*Уміння застосовувати набуті під час вивчення навчальної дисципліни знання, зміни і навички у практиці шкільного викладання літератури.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Літературний процес 70-90-х рр. XIX ст. Розвиток прози.

Тема 1. Основні тенденції розвитку української прози 70-90-х рр. XIX ст. творчість Б.Грінченка.

Загальні тенденції суспільно-культурного, зокрема літературного, процесу 70-90-х рр. XIX ст. в Україні. Українофільство, ключові постаті, їх роль. Феміністичний рух в Україні к. XIX ст.

Українська національна ідея та її реалізація у творчості Б. Грінченка. Творче становлення митця, різноаспектність діяльності. Поезія та ліро-епос. «Мала» й «велика» проза Б.Грінченка: традиції і новаторство.

Тема 2. Творчий шлях та еволюція естетичних поглядів Нечуя-Левицького.

Жанрові різновиди творчості І. Нечуя-Левицького. Тематична багатомірність прозової спадщини. Проблематика, композиція, образи ранньої прози письменника. Відображення національної ментальності. Аналітизм художнього мислення. Об'єктивно-епічне повісткування в повісті-хроніці «Микола Джеря» і «Бурлачка». Оповідання про «Бабу Параску та бабу Палажку». Традиції народного гумору. Спроби нового погляду на тогочасний міський соціум – перші реалістичні твори із життя інтелігенції «Хмари» і «Над Чорним морем». Ідейні пошуки української інтелігенції. Певний схематизм ідейних тенденцій.

Історична проза письменника Романтичні й реалістичні тенденції у творах « Князь Єремія Вишневецький», «Гетьман Іван Виговський».

Жанрова різноманітність драматургії І.

Нечуя-Левицького. Літературно-критична, публіцистична, фольклористична діяльність письменника. Участь у Літературній дискусії 1873-1878 рр. Концепція української літератури письменника. Значення І. Нечуя-Левицького як класика української літератури.

Тема 3. Панас Мирний.

Життєвий шлях Панаса Яковича Рудченка. Творчість, естетичні погляди. Панас Мирний і початок аналітики в українській прозі. Ранні твори («Лихий попутав», «П'яниця»,

1874). Заглиблення в психологію героя, звернення до суспільних проблем.

Твори з життя інтелігенції Новий літературний герой у повісті «Лихі люди» (1875). Образи «нових людей».

Твори з селянського життя («Казка про Правду і Кривду», «Морозенко», «Серед степів», «Голодна воля», «Лихо давнє і сьогочасне»).

Роль Івана Білика у становленні «теоретичної» орієнтації прозаїка. Своєрідність аналітичного художнього мислення письменника. Соціально-психологічний роман Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Особливості композиції, сюжет, джерела, проблематика, роль пейзажу, стиль і мова твору.

Доля жінки в романі «Повія». Історія написання та друку. Особливості психологізму. Композиція твору.

Драматичні твори Панаса Мирного. Драма «Лимерівна».

Панас Мирний як класик української літератури. Критики про письменника.

Кредит 2. Основні тенденції розвитку українського театру й драматургії: жанрово-стильові особливості.

Тема 1. Ідейно-тематичне багатство творчості М. Старицького та М. Кропивницького. Традиції і новаторство в драматургії І. Карпенка-Карого.

Жанрово-стильові особливості драматургії М. Старицького, його місце і роль у розвитку вітчизняної літератури періоду 70-90-х рр. XIX ст. Проза М. Старицького, літературне учнівство. Драматургія: специфіка, новаторство.

Діяльність М. Кропивницького як організатора українського професійного театру. Пошуки й знахідки ранньої драматургії. Реалістична соціальна драма в спадщині митця. Творчість М. Кропивницького 80-90-х років. Історична тематика в драматургії Кропивницького.

Традиції і новаторство в драматургії І. Карпенка-Карого. Становлення таланту драматурга. Місце і роль у розвитку вітчизняної драматургії. Жанр соціально-викривальної комедії у творчості І. Карпенка-Карого..

Кредит 3. Тенденції розвитку української поезії 70-90-х рр. XIX ст.

Тема 1. Українська поезія 70-90 рр. XIX ст.: основні представники, жанрово-стильові пошуки П. Грабовського, В. Самійленка, Я. Щоголева, І. Манжури в розвитку української поезії.

Вплив лірики Т. Шевченка на українську поезію II половини XIX століття. Переборення цього впливу, пошуки нових жанрово-стильових форм І. Манжурою, Я. Щоголевим, П.Грабовським.

Поєднання реалістичної манери письма з фольклорною традицією у ліриці І. Манжури. Образи трудящих („З заробітків”, „Бурлака”, „На пасіці”, „Мати” та ін.).

Зображення народного життя у віршах П.Грабовського.

Співчутливе зображення селянської бідноти у поезіях Я. Щоголева („Неня”, „Ткач”, „Пряха”, „На могилі”, „Чередничка”, „Косарі”, „Бурлаки”). Поєднання реалізму з романтизмом. Високі художні якості поезій Я. Щоголева. Культура слова.

Провідні мотиви громадянської та філософської лірики В.Самійленка. Пейзажна лірика: елегійність, витонченість форм. Дотепність, гострота проблематики сатиричних творів В.Самійленка. Версифікаційна культура вірша В. Самійленка.

Кредит 4. Іван Франко в українському літературному просторі к. XIX століття

Тема 1. Багатогранність діяльності і творчої спадщини І. Франка.

Місце і роль І.Франка в українській літературі. Новаторство філософських, художньо-естетичних, ідейних інтенцій його творчості, наукового доробку, культурно-громадянської діяльності.

Поезія Івана Франка. Етапність, збірки, філософія творчості. Особливості першої поетичної збірки «Баляды и рассказы».

Збірка “Зів’яле листя”: історія створення ліричної драми, особливості композиції збірки, інтертекстуальність, ідейно-художній аналіз основних віршів 3-х жмутків.

Ідейна глибина та новаторство поетичної форми збірки “З вершин і низин”. Ідеологічний підтекст збірки як вияв світосприймання, самоусвідомлення покоління. Різноманітність самовияву ліричного героя. Своєрідність композиційної побудови збірки. Ідейно-художня специфіка циклів.

Багатство тематики, різноманітність жанрів і способів художнього мислення, інтенсивність творчого пошуку І Франка у новелах й оповіданнях з народного життя. Збірка оповідань «Борислав», повісті «Воаconstriktor», «Борислав сміється». Новаторство тематики і проблематики в малій епічній прозі та ранніх повістях.

Актуальність проблематики поеми “Мойсей”. Ідейні концепти “прологу”. Новаторство І.Франка в опрацюванні біблійного матеріалу. Художня довершеність образу Мойсея, причини його трагедії. Місце поеми “Мойсей” у творчості І.Франка й українській та світовій літературі.

І. Франко як натхненник кардинальної ідейно-естетичної переорієнтації української літератури та її інтеграції в загальноєвропейський науково-мистецький контекст.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усьо-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1 . Літературний процес в Україні в 70-90 рр. XIX ст. Розвиток прози.						
Тема 1. Основні тенденції розвитку української прози 70-90-х рр. XIX ст. Феміністичний рух. Творчість Б. Грінченка.	12	2	4			4
Тема 2. Творчість І. С. Нечуя-Левицького	10	2	4			4
Тема 3. Панас Мирний.	8	2	2			4
Разом		6	12			12
Кредит 2. Основні тенденції розвитку українського театру і драматургії: жанрово-стильові особливості.						
Тема 1. Ідейно-тематичне багатство творчості М. Старицького та М. Кропивницького. Традиції і новаторство драматургії І. Карпенка-Карого.	30	2	4			24
Разом	30	2	4			24

Кредит 3. Тенденції розвитку української поезії 70-90-х рр. XIX ст.					
Тема 1. Українська поезія 70-90 рр. XIX ст.: основні представники, жанрово-стильові пошуки П. Грабовського, В.Самійленка, Я. Щоголева, І. Манжури в розвитку української поезії.	30	2	2		24
Разом	30	2	2		24
Кредит 4. Іван Франко в українському літературному просторі кінця XIX століття					
Тема 1. Багатогранність діяльності й творчої спадщини І.Франка.	30	2	4		20
Разом	30	2	8		20
Разом	120	12	18		90

201 гр.

6. Теми практичних занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Літературний процес в Україні в 70-90 рр. XIX ст. Розвиток прози	
1.	Жанрово-стильове багатство „малої прози” Б. Грінченка.	2
2.	Диалогія Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»	2
3.	Жанрово-стильові особливості повістей І. Нечуя-Левицького з життя селянства.	2
4.	Панас Мирний – творець соціально-психологічного роману.	2
	Кредит 2. Основні тенденції розвитку українського театру і драматургії: жанрово-стильові особливості.	
5.	Драми М. Старицького «Не судилось» та М. Кропивницького «Доки сонце зійде, роса очі виїсть»: порівняльний аспект.	2
6.	Новаторство І. Карпенка-Карого-комедіографа.	2
	Кредит 3. Тенденції розвитку української поезії 70-90-х рр. XIX ст.	
7.	Багатогранність творчої спадщини Володимира Самійленка.	2
	Кредит 4. Іван Франко в українському літературному просторі кінця XIX століття	
8.	Ідейна глибина й новаторство поетичної форми збірки І. Франка “З вершин і низин”.	2
9.	Художній світ І. Франка в ліричній драмі “Зів’яле листя”.	2
	Разом	18

7. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

	Кредит 1. Літературний процес в Україні в 70-90 рр. XIX ст. Розвиток прози	
1.	Написати реферати на тему: «Феміністичний рух в Україні кінця XIX ст. Гендерний аспект творчості Наталі Кобринської»; «Педагогічна діяльність Б. Грінченка та його погляди на розвиток освіти в Україні».	10
	Кредит 2. Основні тенденції розвитку українського театру і драматургії: жанрово-стильові особливості.	
2.	Підготувати презентацію: «П'єси М. Кропивницького, М. Старицького та І. Карпенка-Карого на сцені й на екрані».	10
3.	Вивчити напам'ять поезію М. Старицького «Виклик».	5
4.	Опрацювати тему «Корифеї українського театру на Миколаївщині»	10
	Кредит 3. Тенденції розвитку української поезії 70-90-х рр. XIX ст.	
5.	Вивчити напам'ять поезії: П. Грабовського ««Такої певної, святої...»»; І. Манжури «Дівчача думка о Покрові»; Я. Щоголева «Гречкосій».	15
6.	Зробити (письмово) аналіз зазначених поезій	20
	Кредит 4. Іван Франко в українському літературному просторі кінця XIX століття	
7.	Написати реферат на тему: «Сучасний стан і тенденції розвитку франкознавства»	10
8.	Вивчити напам'ять поезії: «Чого являєшся мені...», «Земле, моя всеплодющая мати...»	10
	Разом	90

8. Індивідуальні завдання:

Тема роботи і варіанти теми:

«Художньо-естетична парадигма розвитку української літератури 70-90 рр. XIX ст.».

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64		
E	50-54	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
FX	35-49		
		2 (незадовільно)	Не зараховано

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							іспит	разом
Кр 1	Кр 2	Кр 3	Кр 4			К/Р		
20	25	25	20			150	160	400

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

- 1.** Відмінно. Відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.
- 2.** Добре. Відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.
- 3.** Задовільно. Відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.
- 4.** Незадовільно. Студент бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

При оцінюванні контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75% усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50%.

11. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання до самостійної та індивідуальної роботи (зокрема реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

Фундаментальний, комбінований, пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, репродуктивний, інтертекстуальний, компаративний, культурно-історичний, описовий, герменевтичний методи навчання.

13. Методичне забезпечення

- Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «Історія української літератури 70-90-х років XIX ст.».

14. Рекомендована література

Базова

1. Баран Є.М. Українська історична проза другої половини XIX - початку XX ст. і Орест Левицький. – Львів: Логос, 1998. – 144 с.
2. Бунчук Б.І. Віршування М.Старицького: навч. посібник / Б.І.Бунчук. – Чернівці: Рута, 2004. – 48 с.
3. Жулинський М. Слово і доля: [Українські письменники XIX-XX ст.]: навч. посібник. – К., 2002.
4. Історія української літератури XIX ст. (70-90-ті роки): підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. О.Д.Гнідан. – К.: Вища школа, 2002. – 575 с.

5. Історія української літератури ХІХ ст. (70-90-ті роки): підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. О.Д.Гнідан. – К.: Вища школа, 2003. – 440 с.
6. Історія української літератури ХІХ століття: підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. М.Г.Жулинського. – К.: Либідь, 2005. – 655 с.
7. Історія української літератури ХІХ століття: підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. М.Г.Жулинського. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.
8. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ століття: підручник для студ. ВНЗ / за ред. Галича О.А. – К.: Центр навч. літератури, 2006. – 392 с.
9. Козлов, А.В. Українська дожовтнева драматургія: Еволюція жанрів: навч. посібник для пед. ін-тів / А.В.Козлов. – К.: Вища школа, 1991. – 197 с.
10. Література рідного краю. Посібник-хрестоматія (Письменники Миколаївщини). – Миколаїв, 1994.
11. Письменники України: біобібліогр. довідник / упоряд. В.П.Павловська, Л.Ф.Бубнова, Л.М.Сіренко. – К.: Укр. письменник, 2006. – 514 с.
12. Приходько І.Ф. Українські класики без фальсифікації: Степан Руданський, Панас Мирний, Павло Грабовський, Гнат Хоткевич: посібник з укр. л-ри / І.Ф.Приходько. – Харків: Світ дитинства, 1997. – 110 с.
14. Українська література ХІХ століття: хрест.: навч. посібник для студ. філол. спец. ВНЗ. – К.: Либідь, 2006. – 1327 с.
15. Бернадська Н.І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: монографія. – К.: Академвидав, 2004. – 368 с.
16. Вертій О. Народні джерела національної самобутності української літератури 70-90-х років ХІХ століття / О.Вертій. – Суми: Собор, 2005. – 448 с.
17. Грабович Г. До історії української літератури. Дослідження, есеї, полеміка. – К., 200
18. Гуляк А.Б. Становлення українського історичного роману. – К.: Міжнар. фін. агенція, 1997. – 293 с.
19. Проблеми історії та теорії реалізму української літератури ХІХ - поч. ХХ ст. – К., 1991.

Допоміжна

1. Аврахов Г. Олена Пчілка – „людина, що мала виняткове відчуття потреб нації” / Г.Аврахов // Дивослово. – 1999. – № 12. – С.54-55.
2. Александрова Г. Знаковість і значущість присутності: До 170-річчя Олександра Кониського / Г.Александрова // Дивослово. – 2006. – № 10. – С.58-61.
3. Бернштейн, М.Д. Іван Манжура: життя і діяльність / М.Д.Бернштейн. – К., 1977.
4. Бондар М. Живопис мелодійного слова: (До 150-річчя Івана Манжури / М.Бондар // Слово і Час. – 2001. – № 12. – С.16-25.
5. Бондар М. Творчість Володимира Самійленка / М.Бондар // Самійленко, В. Твори. Поезія. Драматичні твори. Проза. – К.: Дніпро, 1990. – С.5-46.
6. Бузулан Г. Компаративний аналіз двох романів: „Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного та І.Білика і „Злочин і кара” Ф.Достоевського / Г.Бузулан // Дивослово. – 2004. – № 9. – С.19-22.
7. Вертій О. „Українська ідея” як феномен літератури: народні джерела творчості Павла Грабовського / О.Вертій // Дивослово. – 2003. – № 3. – С.15-20.
8. Гаєвська Н.М. Павло Грабовський: Нарис життя і творчості. – К., 1997.
9. Горак Р. Тричі мені являлася любов, – К., 1993.
10. Гундорова Т.І. Невідомий Іван Франко: грані ізмаргаду / Т.І.Гундорова. – К.: Либідь, 2006. – 359 с.
11. Гундорова Т.І. Франко – не Каменярь / Т.І.Гундорова. – Мельборн, 1998.
12. Гомон П. „...В мені завжди жив перш над усе українець” Бузулан Г. Компаративний аналіз двох романів: „Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного та І.Білика і „Злочин і кара” Ф.Достоевського / Г.Бузулан // Дивослово. – 2004. – № 9. – С.19-22.
13. Голобородько Я. Інтелектуал, письменник, науковець: життя й аспекти творчої діяльності

- Бориса Грінченка / Я.Голобородько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2005. – № 10. – С.4-7.
14. Голобородько Я. Духовні імперативи Бориса Грінченка: життєтворчість крізь призматику „херсонського періоду” / Я.Голобородько // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2007. – № 17-18. – С.74-79.
 15. Гончар О. Перший симфоніст української прози // Гончар О. Письменницькі роздуми. – К., 1980.
 16. Грицай М.С. Панас Мирний: нарис життя і творчості / М.С.Грицай. – К.: Дніпро, 1986. – 101 с.
 17. 1.Гундорова Т. Інтелігенція і народ в повістях Івана Франка 80-х років. – К., 1985.
 18. Гориславець В. Біля витоків народницької історії літератури: про критичну діяльність О.Кониського / В.Гориславець // Слово і Час. – 1996. – № 10. – С.51-55.
 19. 2.Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця ХІХ - першої третини ХХ ст.: моногр. – Миколаїв: вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. – 216 с.
 20. Гуляк А.В. Олена Пчілка: нарис життя і творчості / А.В.Гуляк. – К., 1996.
 21. Гуць М. Маловідомі сторінки з життєпису Олени Пчілки: (Деякі архівні матеріали, пов’язані з відкриттям пам’ятника Іванові Котляревському в Полтаві 1903 року) / М.Гуць // Слово і Час. – 2005. – № 10. – С.58-66.
 22. Голобородько Я. Інтелектуал, письменник, науковець: життя й аспекти творчої діяльності Бориса Грінченка / Я.Голобородько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2005. – № 10. – С.4-7.
 23. Дем’янівська Л.С. Іван Карпенко-Карий: життя і творчість / Л.С.Дем’янівська. – К., 1995.
 24. Дрофань, Л.А. Березиня: [про Олену Пчілку] / Л.А.Дрофань. – К.: Молодь, 2004. – 206 с.
 25. Дрофань Л. „І правду, й боротьбу благословити”: (До 150-річчя Олени Пчілки) / Л.Дрофань // Дивослово. – 1999. – № 6. – С.50-54.
 26. Забужко О.С. Філософія української ідеї та Європейський контекст: Франківський період. – К., 1992.
 27. Дронь К.І. Міфологізм у прозі Івана Франка: (імагологічний аспект) / К. І. Дронь. – К.: Наукова думка, 2013. – 241 с.
 28. Забужко О.С. Філософія української ідеї та Європейський контекст: Франківський період. – К., 1992.
 29. Зарва В. Дискурс просвітництва в російській та українській прозі 60-80-х рр. ХІХ ст. / В.Зарва. – К., 2005. – 304 с.
 30. Зеров М. Українське письменство / М.Зеров. – К.: Основи, 2002. – 1301 с.
 31. Зеров М. В.Самійленко і український гумор. // Твори в 2-х т. - К., 1990. – Т.2.
 32. Зеров М. „Непривітаний співець”: (Я.Щоголев) / М.Зеров // Зеров М. Твори: у 2 т. – К., 1990. – Т.2.
 33. Зеров М. В.Самійленко і український гумор. // Твори в 2-х т. - К., 1990. – Т.2.
 34. Єременко О. Трансформація художніх засобів інформаційної компресії в малій прозі прозі Б.Грінченка / О.Єременко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 3. – С.16-18.
 35. Єременко О. Трансформація художніх засобів інформаційної компресії в малій прозі прозі Б.Грінченка / О.Єременко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 3. – С.16-18.
 36. Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1995.
 37. 6.Івашків В.М. Українська романтична драма 30-80-х років ХІХ ст. / В.М.Івашків. – К.: Наукова думка, 1990. – 143 с.
 38. Іванченко Р.Г. Іван Нечуй-Левицький: нарис життя і творчості / Р.Г.Іванченко. – К., 1980.
 39. Камінчук О. Структурно-типологічні параметри поезії Івана Франка: неокласицизм, просвітництво, романтизм / О.Камінчук // Українська мова й література в середніх

- школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2006. – № 7/8. – С.82-100.
40. Клочек Г. Трактат Івана Франка „Із секретів поетичної творчості” як предтеча української рецептивної поетики / Г.Клочек // Слово і Час. – 2007. – № 4. – С.39-45.
 41. Корифеї українського театру: Матеріали про діяльність театру корифеїв. – К.: Мистецтво, 1982.
 42. Ковалець Л. «Власним трудом і силою волі...»: штрихи до портрету Євгенії Ярошинської (із першопублікацією мемуарних свідчень) / Лідія Ковалець // Слово і Час. – 2012. – № 2. – С. 63-72.
 43. Ковалець Л. Уроки Євгенії Ярошинської / Л.Ковалець // Дивослово. – 2005. – № 11. – С.59-60.
 44. Євгенія Ярошинська: до 90-річчя від дня смерті // Дивослово. – 1999. – № 10-11. – С.54-55.
 45. Кузнецов Ю. Відтворення „історії душі”: (Сповідальна проза Н.Кобринської) / Ю.Кузнецов // Слово і Час. – 1995. – № 5/6. – С.28-30.
 46. Киричок П.М. Марко Кропивницький: нарис життя і творчості / П.М.Киричок. – К.: Дніпро, 1985. – 150 с.
 47. Козлов А.В. Українська дожовтнева драматургія. Еволюція жанрів. – К., 1991.
 48. Коломієць Р. Театр Саксаганського і Карпенка-Карого. – К., 1984.
 49. Козар Л. „Лицарі духа”. Фольклористична діяльність Бориса Грінченка в оцінці Івана Франка / Л.Козар // Слово і Час. – 2006. – № 9. – С.10-13.
 50. Левчик Н. Михайло Старицький: багатогранність таланту / Н.Левчик // Дивослово. – 2005. – №12. – С.20-26.
 51. Легіт А. Видатний поет пошевченківської доби: до 100-річчя від дня смерті Якова Щоголіва / А.Легіт // Визвольний шлях. – 1998. – № 6.
 52. Малютина Н. Явище жанрової інтерактивності у драматургії І.Карпенка-Карого / Н.Малютина // Слово і Час. – 2008. – № 1. – С.53-60.
 53. Матвіїшин В.Г. Світова література у перекладацькій та творчій діяльності Івана Франка / В.Г.Матвіїшин // Зарубіжна література в школах України. – 2006. – № 5. – С.2-9.
 54. Новиков А. Образ української жінки-страдниці в п'єсах драматургів театру „корифеїв” / А.Новиков // Дивослово. – 2004. - № 7. – С.55-58.
 55. Новиков А. Тема духовного здоров'я українського народу в п'єсах драматургів театру „корифеїв” / А.Новиков // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 1. – С.2-5.
 56. Новиков А. Творчість Михайла Старицького в контексті літературно-мистецького процесу доби / А.Новиков // Українська мова і література в школі. – 2008. – № 4. – С.49-54.
 57. Новиков А.О. Апостол українського театру: літературний портрет М.Кропивницького / А.О.Новиков // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2005. – № 6. – С.12-15.
 58. Новиков А. Марко Кропивницький і українське театральне мистецтво / А.Новиков // Дивослово. – 2004. – № 2. – С.14-17.
 59. Новиков А. Нариси з історії українського театру та драматургії: [М.Кропивницький] / А.Новиков // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. – № 3. – С.36-39.
 60. Панченко В. „Великий артист зору”: [І.Нечуй-Левицький] / В.Панченко // Бібліотечка „Дивослова”. – 2005. – № 1. – С.2-19.
 61. Панченко В. Любов і боротьба адвоката Рафаловича. Шкільна версія аналізу повісті І.Франка “Перехресні стежки” // Франко І. Перехресні стежки. – Кіровоград, 2000. – С.215-239.
 62. Панько Т.І. Мова і нація в естетичній концепції І.Франка / Т.І.Панько. – Львів: Світ, 1992. – 188 с.
 63. Погрібний А.Г. Класики. Не зовсім за підручником / А.Г.Погрібний. – К.: Школяр, 2000. – 136 с.
 64. Погребенник В. Іван Нечуй-Левицький. 1838-1918 / В.Погребенник // Українська мова та література. – 2004. – № 21-24. – С.17-29.

65. 18.Пода О. Історичний роман І.С.Нечуя-Левицького „Князь Єремія Вишневецький”: роздуми над рукописом / О.Пода // Слово і Час. – 2004. – № 10. – С.44-57.
66. 19.Приходько І. Українська ідея в творчості І.Нечуя-Левицького / І.Приходько. – Львів, 1998.
67. Погребенник В. Іван Нечуй-Левицький. 1838-1918 / В.Погребенник // Українська мова та література. – 2004. – № 21-24. – С.17-29.
68. Погребенник Ф. Три портрети Наталі Кобринської / Ф.Погребенник // Слово і Час. – 1995. – № 5/6. – С.31-32.
69. Погребенник В. Іван Карпенко-Карий (Іван Тобілевич). 1845-1907 / В.Погребенник // Українська мова та література. – 2004. – № 21-24. – С.50-61.
70. Погрібний, А.Г. Яків Щоголев. Нарис життя і творчості / А.Г.Погрібний. – К., 1986.
71. Погрібний А.Г. Борис Грінченко. Нарис життя і творчості / А.Погрібний. – К., 1988.
72. Погрібний А.Г. Борис Грінченко в літературному процесі кінця ХІХ - початку ХХ ст. / А.Погрібний. – К., 1990.
73. Поліщук Я. Культурницька місія Бориса Грінченка / Я.Поліщук // Дивослово. – 2007. – №7. – С.45-47.
74. Поліщук В.Т. Художня проза Михайла Старицького: Проблематика і особливості поетики романів і повістей письменника: моногр. / В.Поліщук. – Черкаси: Брама, 2003. – 376 с.
75. Пустова Ф.Д. Іван Франко – історик української літератури / Ф.Д.Пустова. – К.: Вища школа, 1989. – 147 с.
76. Ротач П. З етюдів до біографії Панаса Мирного / П.Ротач // Слово і Час. – 2003. – № 2. – С.76-79.
77. Рильський М.Т. Дві повісті Бориса Грінченка // Рильський М. Статті про літературу. – К., 1980.
78. 12.Сиваченко М.Є. Сторінки історії української літератури і фольклористики / М.Є.Сиваченко. – К.: Наукова думка, 1990. – 300 с.
79. 13.Соє Б.Г. Вивчення творчості Павла Грабовського в школі: посібник для вчителя / Б.Г.Соє. – Тернопіль: Підручники та посібники, 2000. – 63 с.
80. Сюдюков І. Зрада і кара: суть історичного конфлікту в трагедії Івана Карпенка-Карого / І.Сюдюков // Урок української. – 2008. – № 1/2. – С.56-57.
81. Соловей Е. Українська філософська лірика. –К., 1999.
82. Тарнавська М. Ювілей Олени Пчілки та її англомовний дебют / М.Тарнавська // Сучасність. – 2000. – № 2. – С.100-109.
83. Тетеріна О. Переклад у концепції національної літератури Івана Франка / О.Тетеріна // Слово і Час. – 2007. – № 12. – С.15-23.
84. Тихолоз Б.С. Психодрама Івана Франка в дзеркалі рефлексійної поезії: студії / Б.С.Тихолоз. – Львів, 2005. – 180 с.
85. Тихолоз Н.Б. Казкотворчість Івана Франка: (генологічні аспекти) / Н.Б.Тихолоз. – Львів, 2005. – 316 с.
86. Тодчук Н.Є. Роман Івана Франка „Для домашнього огнища”: простір і час / Н.Є.Тодчук. – Львів, 2002. – 204 с.
87. Турчин М. Пропаща доля внука: ще одне прочитання образу Чіпки / М.Турчин // Дивослово. – 2004. – № 9. – С.23-25.
88. Федоренко Т. Згублене життя: (до компаративного вивчення роману „Повія” Панаса Мирного) / Т.Федоренко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – № 4. – С.34-37.
89. Фіголь О.О. Вальтерскоттівська концепція історизму в інтерпретації Михайла Старицького // Література. Фольклор. Проблеми поетики: зб. наук. пр. – К.: Акцент, 2007. – Вип.26. – С.201-211.
90. Цибаньова-Стеценко О.С. Лаври і терни... Життєвий і творчий шлях Михайла Старицького. – К.: Укр. держ. центр культ. ініціатив, 1996. – 188 с.

91. Чижевський Д. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. Реалізм. – К., 2003.
92. Черкаський В.М. Художній світ Панаса Мирного / В.М.Черкаський. – К.: Дніпро, 1989. – 351 с.
93. Хропко П. Проза Олександра Кониського / П.Хропко // Дивослово. – 1996. – №1. – С.10.
94. Хропко П. Художній світ поезії Володимира Самійленка / П.Хропко // Дивослово. – 1996. – №4. – С.34-38.
95. Швець А.І. Злочин і катарсис: Кримінальний сюжет і проблеми художнього психоаналізу в прозі Івана Франка / А.І.Швець. – Львів, 2003. – 236 с.
96. Штонь Г. Т.Г.Шевченко і І.Я.Франко. Поетичні візії України. Онтологічна спільність та відмінність / Г.Штонь // Слово і Час. – 2008. – № 3. – С.12-17.
97. Якубовська М. Пошуки свого шляху: На прикладі роману Івана Франка „Перехресні стежки” / М.Якубовська // Дивослово. – 2006. – № 11. – С.58-61.

15. Електронні ресурси

1. 1.Національна спілка письменників України: <http://www.nspu.org.ua>
2. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>
3. Енциклопедія української літератури: <http://www/proza.cjm/ua>
4. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
5. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>
6. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка: <http://www.philology.Kiev.ua>
7. НДІ українознавства: <http://www.rius.kiev.ua>
8. Український лінгвістичний портал: <http://www1.ulif.org.ua/ulif/>
9. Тестові Інтернет-портали: www.ets.org; www.testportal.com.ua
10. Віртуальні зустрічі з письменниками, публіцистами, літературознавцями на сайті: «ЛітАкцент». Володимир Панченко - головний редактор сайту.
12. Народна українська академія: <http://www.nua.kharkov.ua>
11. 13. <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net> – українська мова і література в школі науково-методичний журнал електронна версія.
12. 14. www.taras.com.ua Народна шевченківська премія»
13. 15. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>

Інформаційні ресурси

- 1.Історія української літератури ХІХ ст. (70-90-ті роки): підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. О.Д.Гнідан. – К.: Вища школа, 2002. – 575 с.
- 2.Історія української літератури ХІХ ст. (70-90-ті роки): підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. О.Д.Гнідан. – К.: Вища школа, 2003. – 440 с.
- 3.Історія української літератури ХІХ століття: підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. М.Г.Жулинського. – К.: Либідь, 2005. – 655 с.
- 4.Історія української літератури ХІХ століття: підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. М.Г.Жулинського. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.
- 5.Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ століття: підручник для студ. ВНЗ / за ред. Галича О.А. – К.: Центр навч. літератури, 2006. – 392 с.
- 6.Література рідного краю. Посібник-хрестоматія (Письменники Миколаївщини). – Миколаїв, 1994